

Talvele vastu – telgis

„Eesti Energia pani tänava tarre uue vooluvõõti ja kaes üle välistraadid. Lubati tulla ka masinaseid juhtmeid uuendamaks, need olid juba kolmkümmend aastat vahetamata. Ema käis kolm korda toda Eesti Energia meest palumas, et tuleks ja paneks uued juhtmed, need olid meil olemas. Aga näe, jäidki vahetamata....

2. septembri hommikupoolikul olin siin lähedal – kilomeeter vast – seenel. Ema läks lehma karjamaale viima.

Metsas kuulsin katuse-eterniidi paukumist tules...

Ema jõudis maja juurde enne mind, jooksis tuppa, seal oli raha ja mobiiltelefon. Aga ei saanud kumbagi kätte, põletas näo ära, nüüd käib Obinitsas arsti man sidumas,“ pajatas 2. septembri hommikupoolikul Meremäe vallas Tuplova külas ta enda kodus toimunud tulekahjust Sergei Višnjakov.

Maani põles maha nii maja kui selle kõrval olnud laudakene.

Sergei ema Valentina, majaperenaine, oli me vestluse ajal just arsti juurde läinud.

Millest siis tuli võis lahti minna?

„Ma ei usu, et mobiiltelefoni laadijast. Külmkapp töötas...võibolla oli kusagil kehv ühendus ja tekkis lühis?...“

Valentina Višnjakova
Võmmorskis autokaupluse ees septembri eelviimasel nädalal.

Kuidas on reageerinud vald?

Sergei Višnjakov: „Vallavanem käis ise kohal. Ütles, et anname teile 1000 krooni abi ja lubas Obinitsa korteri. Aga kuhu me läheme oma elajatega? Meil on üks lehm, üks vasikas, kaks lammast ja seitse kana ning koer.

Jah, laut ka põles maha.“

Mis edasi saab?

„Oleks vaja ühte hoonet, kas või taluait, mis lahti võtta ja siia tuua, ära soojustada ning kus saaks elada. Üle talve elada. Teist hoonest oleks vaja loomakestele. Kuhu me läheme oma kodust?“, ütleb Valentina Višnjakova, kui teisel korral kokku saame.

Poeg Sergei selgitab: „Praegu elame telgis. Külm hakkab jah juba. Naabrid Mõts ja Laan ja Pettai on aidanud ja lubanud veelgi aidata...“

Käisime Võrus kasutatud riiete poes, ühes keldris Lembitu tänaval. Saime seljarõivaid. Tahtsime ühte sooja tekki ka, aga ei antud.

Elektrivoolukilpi on vaja posti külge, sest nii vara läheb juba pimedaks, öhtul ei näe midagi enam teha.“

Kas on Meremäe vallas selist hoonet, mida annaks ära osta ja siia tuua?

„On, vähemalt ühte teame,“ ütleb Valentina. „Aga omanik elab Petseris ja me pole veel kokku saanud.“

Too hoone kindlasti mak-

sab midagi...

„Jah, ka selles on asi, sest me rahad põlesid koos majaga...“

Mida ütleb Meremäe valla sotsiaalnõunik?

20. septembri õhtupoolikul ootasid Valentina ja ta poeg Sergei elektrikku, kes pidi just tulema uut kilpi posti külge panema, et kilbist saaks võtta

Pilt Tuplova külas Višnjakovide talu õuest: tagaplaanil vasakul põlenud maja koos laudaga. Paremalt telk, milles pererahvas siiani elab.

Ilmar Vananurme fotod

Hilju Kadak: „Višnjakovidele pakuti Obinitsas korterit. Ühel ta poegadest, kes Obinitsas elab, on seal isegi laudaruum olemas. Valentina keeldus. Hoonet või maja pole vallas kusagilt võtta. Selle ostuks midugi vald laenu anda ka ei saa.“

voolu ja lülitada sügisöhtul põlema mingi pirn, et enne telki minekut hädavajalikud asjad aetud saaksid.

ILMAR VANANURM

Kokkutulekul Unkavitsa külas Petserimaal

Laupäeval 27. augustil oli Unkavitsa küla kolmas kokkutulek. Selle korraldamise eesotsas oli Maria Noormets (neiupõlvenimega Manni Tuvikene).

Sõitsin Põlvast varahommikul piiripunkti ja säält läksin Petserisse. Podlesje (Poodlesa) bussipeatuses tulin bussilt maha ja astusin külateele.

Nii ammu olin seda teed käinud! Südames oli ühtlasi hea ja ka kurb tunne. Hea, et saan näha oma tuttavaid. Kurb aga, et ammu enam pole see mu kooli-

tee. Miks ma nii kaua pole taas leidnud oma lapsepõlve- ja noorusaja teed? Peapõhjus on muidugi see ebaõiglane piir.

Tundmatuseni on muutunud ümbrus. Külateed on rohtu kasvanud, põldudel näeb võsa. Vastu sõitis üks veoauto – niisiis kusagil siin keegi elab veel...

Paistma hakkasid kaks-kolm maja. Lähemale jõudes tundsin ära Liinamäe kodu. Sinna kogunesime ikka jakapäeval 2. augustil kirmaskisse.

Vaatasin ümbrust: tundsin

ära teeraja, mida mööda sai käidud jala ja sõidetud jalgrattaga. Edasi viis tee Palo päale. Mu koduni jäi siit paar-kolm kilomeetrit, otse läbi metsa veel vähem.

Kui rahvas kogunes, teadsin, et olen õiges kohas. Suur rõõm oli näha oma tuttavaid, koolikaaslasi, lapsepõlvesõpru. Oma naabritüdrukut Suuvere Leenit, kes nüüd Tallinnas elab, nägin viimati 1965. aastal! Silma tulid rõõmupisarad. Vahetasime aadressesse.

Suuvere Allä ja Miku neli last olid kõik kohal. Nad olid jõudnud käia oma koduskis, istuda maja ees olevale pingile, seista kodutrepil. Võib vaid aimata, mida tundis nende süda.

Kokkutuleku avasõnad ütles Noormetsa Manni. Siis süüdati üks küünal nende mälestuseks, kes igaveseks lahkunud. Teine küünal süüdati nende auks, kes külal veel elu sees hoiavad. Tänuõnadega kaardi ja raamatu sai Unkavitsa küla kõige vanem inimene Öuna Tatõ (Tatjana Öun). Teise meene sai Tsoptalo Helju, kelle sünnikodu siinsamas Unkavitsa kõrval Pöönil ja kes Petserimaa külade ajalugu on uurinud ja neist kirjutanud.

Noormetsa Manni luges oma väga ilusa luuletuse. Ilmar Vananurm esitles tema poolt kokku pandud raamatut „Petserimaa külad“. Iga kokkutulekul osaleja kõneles natuke endast.

Siis hakkasid naised leelotama, esimene sõnoline oli Sepamägi (neiuna Suuvere) Anne, kes elab Tallinnas ja lau-

Vaidu Vidil (pildil, kaameraga) filmis Unkavitsa küla kokkutulekut ja võttis intervjuusid Soome TVle.

Arvi Matvei foto

lab leelokooris „Sõsarõ“.

Kohal oli ka külalisi: Arvi Matvei Tallinnast, Andreas Kalkun Värskast (või Tartust?), Öie ja Ain Sarv Obinitsast. Ain kirjutas üles iga Unkavitsast pärit inimese põlvnemise liini.

Kogu Unkavitsa küla kokkutulekut ei mõistagi sõnadesse panna. Oli väga südamlik koosolemine. Mõned päevad hiljem tundsin südames ääretut kurbust.

Miks? Sest me ise oleme lahkunud oma kodudest. Juba neli aastakümnet on Petserimaalt mindud. Kas me oleksime saanud päästa oma isadema hävingust? Arvan, et kindlasti oleksime! Aga toona ei osanud me mõelda, et me kodud ja külad hävivad. Ei tulnud pähegi.

Kas me veel suu-

dame midagi päästa? Kas see on võimatu? Ei, ma ei arva. Kuigi mul pole enam jõudu ja jaksu koduküla taastada, on taastamine ja taastamine võimalik. Neil meie järglastel, kes seda hingest tahavad ja võimalusi otsivad.

MARIA RAHASEPP

Pildil Maria Rahasepp (Korol), kelle koduküla Unkavitsa kõrval Molodovitsas koos Unkavitsas sündinud Leeni Suuverega Unkavitsa küla kokkutulekul 27. augustil 2005.

Foto Maria Rahasepa kogust

Enamus pildil olevatest leelotajatest (Unkavitsa küla kokkutulekul 27. augustil 2005) ei ela paraku enam Unkavitsas, kuid nende süda kuulub ometi kodukülale.

Arvi Matvei foto

Kelle nimel kõneleb Paet?

Urmas Paet väitis piirileppe ratifitseerimise eel Riigikogus, et enamik eestlastest toetab leppe sõlmimist. Kui jalutada ülikooli koridorides, siis muud kirumist seal kuulda pole, kui et riik ei hooli noortest ja oma maast.

Keegi ei toetanud leppe ratifitseerimist, kuid ometi julges Paet seda rõhutada. Olin ise Riigikogu saalis sel hetkel ja hakkasin rõdul naerma. Kohatu tegu selles tähtsas saalis, kuid kui seal ikka liivakastimänge mängitakse, siis võib seal naerda kah! Huvitav, kes on

see „KÕIK“? Kas kõigi hulka kuuluvad ka need inimesed, kes samal ajal väljas piketeerisid???

(Väljavõte üliõpilase Ülari Praakeli artiklist, „Eesti noored ei ole lollid- katsuge sellest aru saada!“, ajalehes „Kesknädal“ 21. sept. 2005)